

2. Considereu la matriu $A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & a-1 \\ 1 & a & 1 \\ 4 & 3a & 1 \end{pmatrix}$, en què a és un paràmetre real.

a) Trobeu els valors del paràmetre a per als quals la matriu és invertible.

[1 punt]

b) Discussiu la posició relativa dels plans $\pi_1: x + (a-1)z = 0$, $\pi_2: x + ay + z = 1$
i $\pi_3: 4x + 3ay + z = 3$ en funció dels valors del paràmetre a .

[1 punt]

Buscatusclases

Solució:

- a) La matriu A és invertible si i només si $\det(A) \neq 0$.

$$\det(A) = \begin{vmatrix} 1 & 0 & a-1 \\ 1 & a & 1 \\ 4 & 3a & 1 \end{vmatrix} = a + 3a(a-1) - 4a(a-1) - 3a = -a^2 - a \\ = -a(a+1)$$

Per tant, A és invertible si i només si $a \neq 0$ i $a \neq -1$.

- b) Cal discutir el sistema d'equacions lineals amb matriu i matriu ampliada

$$\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 0 & a-1 & 0 \\ 1 & a & 1 & 1 \\ 4 & 3a & 1 & 3 \end{array} \right)$$

- En l'apartat anterior ja hem vist que $\text{rang}(A) = 3$ si i només si $a \neq 0$ i $a \neq -1$. En aquest cas, el sistema d'equacions és compatible i determinat, té una única solució i es tracta de tres plans que es tallen en un punt.

- Per a $a = 0$ tenim

$$\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 0 & -1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 & 1 \\ 4 & 0 & 1 & 3 \end{array} \right)$$

$\text{rang}(A) < 3$, però és clar que $\text{rang}(A) = 2$ (perquè la primera i la segona fila no són proporcionals) i, en canvi, calculant el determinant

$$\begin{vmatrix} 1 & -1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \\ 4 & 1 & 3 \end{vmatrix} = 3 - 4 - 1 + 3 = 1 \neq 0$$

observem que $\text{rang}(MA) = 3$.

D'això se'n dedueix que el sistema és incompatible i que, per tant, no hi ha cap punt comú als tres plans.

Es tracta de tres plans que es tallen dos a dos (perquè dos a dos no són paral·lels en no ser proporcionals els respectius vectors normals) en rectes paral·leles.

- Per a $a = -1$ tenim $\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 0 & -2 & 0 \\ 1 & -1 & 1 & 1 \\ 4 & -3 & 1 & 3 \end{array} \right)$.

$\text{rang}(A) < 3$, però és clar que $\text{rang}(A) = 2$ (la primera i la segona fila no són proporcionals) i, en canvi, calculant el determinant

$$\begin{vmatrix} 1 & -2 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \\ 4 & 1 & 3 \end{vmatrix} = 3 - 8 - 1 + 6 = 0,$$

observem que $\text{rang}(MA) = 2$.

Per tant, $\text{rang}(A) = \text{rang}(MA) = 2$ i el sistema és compatible indeterminat amb (3-2=1) un grau de llibertat. Es tracta de tres plans que es tallen en una recta.

5. Siguin P , Q i R els punts d'intersecció del pla d'equació $x + 4y + 2z = 4$ amb els tres eixos de coordenades OX , OY i OZ , respectivament.

a) Calculeu els punts P , Q i R , i el perímetre del triangle de vèrtexs P , Q i R .

[1 punt]

b) Calculeu l'àrea del triangle de vèrtexs P , Q i R .

[1 punt]

Nota: Per a calcular l'àrea del triangle definit pels vectors v i w podeu fer servir

l'expressió $S = \frac{1}{2} \|v \times w\|$, en què $v \times w$ és el producte vectorial del vectors v i w .

Solució:

a)

$$\text{Eix } OX: x = ?, y = 0, z = 0 \Rightarrow x = 4 \Rightarrow \boxed{P = (4,0,0)}$$

$$\text{Eix } OY: y = ?, x = 0, z = 0 \Rightarrow 4y = 4 \Rightarrow y = 1 \Rightarrow \boxed{Q = (0,1,0)}$$

$$\text{Eix } OZ: z = ?, x = 0, y = 0 \Rightarrow 2z = 4 \Rightarrow z = 2 \Rightarrow \boxed{R = (0,0,2)}$$

$$\begin{aligned} \text{El perímetre serà } & \|\overrightarrow{PQ}\| + \|\overrightarrow{PR}\| + \|\overrightarrow{QR}\| = \|(-4,1,0)\| + \|(-4,0,2)\| + \\ & \|(0,-1,2)\| = \sqrt{(-4)^2 + 1^2 + 0} + \sqrt{(-4)^2 + 0 + 2^2} + \sqrt{0 + (-1)^2 + 2^2} = \\ & \boxed{\sqrt{17} + \sqrt{20} + \sqrt{5} = \sqrt{17} + 2\sqrt{5} + \sqrt{5} = \sqrt{17} + 3\sqrt{5} \cong 10,83 \text{ u}.} \end{aligned}$$

b) Si apliquem l'expressió de la fórmula, obtenim la igualtat següent:

$$S = \frac{1}{2} \|\overrightarrow{PQ} \times \overrightarrow{PR}\|.$$

Calculem el producte vectorial $\overrightarrow{PQ} \times \overrightarrow{PR}$:

$$\overrightarrow{PQ} \times \overrightarrow{PR} = \begin{vmatrix} i & -4 & -4 \\ j & 1 & 0 \\ k & 0 & 2 \end{vmatrix} = (2,8,4).$$

$$\text{Per tant, } S = \frac{1}{2} \|\overrightarrow{PQ} \times \overrightarrow{PR}\| = \frac{1}{2} \sqrt{2^2 + 8^2 + 4^2} = \frac{1}{2} \sqrt{4 + 64 + 16} = \frac{1}{2} \sqrt{84} = \frac{2}{2} \sqrt{21} =$$

$$\boxed{\sqrt{21} \cong 4,58 \text{ u}^2.}$$